

Interpretatie PID-5

1. Gebruik de schaalomschrijvingen uit het hoofdstuk Alternatief DSM-5 model (AMPS) van het DSM-5 tekstboek; pagina 130 en verder (zie ook Downloads Artikelem op de site hanberghuis.nl, "Alternatief DSM-5 model.pdf").
2. Gebruik van de scorings-excel sheet van de website www.hanberghuis.nl de eerste tabel; dat is de tabel met de indelen van domeinen en facetten volgens het AMPS.
3. Vergelijk de scores van client eerst ten opzichte van de normgroep 'normalen'. Alle scores van T>60 zijn betekenisvol, d.w.z. 'hoog' of 'zeer hoog'. In klinische termen: significant afwijkend ten opzichte van het gemiddelde van de normale groep. Client herkent zich in, rapporteert de betreffende maladaptieve / disadaptieve / pathologische persoonlijkheidstrek.
4. Vergelijk daarna met de groep 'persoonlijkheidstoornis' en bepaal de mate van ernst van de afwijking. Een 'hoog t.o.v. Normalen' en 'gemiddeld t.o.v. Persoonlijkheidsstoornissen' zou je kunnen classificeren als 'matig ernstig'. Een verhouding van 'Hoog/hoog' als 'ernstig'. 'Zeer hoog/(zeer)hoog' als 'zeer ernstig' of 'extreem'.
5. Gemiddelde en lage scores laat je bij de interpretatie buiten beschouwing. Met uitzondering van binnen het profiel opvallende uitzonderlijk lage scores. Bijvoorbeeld: bij een gedifferentieerd profiel met hoge en gemiddelde scores is de score op Submissiviteit zeer laag, met zelfs een score van 0,00. Deze client herkent zich helemaal niet in submissief, aanpassend, volgend gedrag – is dat realiteit, of is het 'afweer' (ik laat me niks gezeggen door anderen...). Dit gaat dus over interpretatie van de bijzondere scores door jou als clinicus.

PID-5 Informantenlijst

De informantenvragenlijst kun je gebruiken wanneer de vraagstelling of het proces van je onderzoek aanleiding geeft de visie van een informant te gebruiken op de aard en stijl van de cliënt, via de inventarisatie van persoonlijkheidstreken conform de PID-5/het AMPS.

NB: wees je er van bewust dat je met de inzet van de informantenvragenlijst een 'systeeminterventie' doet, en dat je met cliënt en informant afsprekt hoe om te gaan met de uitkomsten.

Een verschil van¹ punten tussen beide vragenlijsten kun je als vuistregel gebruiken om te bepalen of er een (statistisch) relevant verschil is, die je vervolgens ook nog klinisch moet wegen.

NB: de informantenvragenlijst is bijna identiek aan de zelfrapportage vragenlijst. Niet helemaal dus, daarom moet je beide vragenlijst scores met het bijpassende excel-score formulier.

Versie 22-3-2023

Han Berghuis
in

¹ Dit wordt nog uitgezocht. Ik neem zelf nu een verschil van 1 punt als uitgangspunt.

Voorbeeld 1 tekst PID-5 in verslag.

Domein		Categorie		
Facet	Ruwe score	Gezonde mensen1	Psychiatrisch patiënten2	Ernstmaat
Negatieve Affectiviteit	1,68	Hoog		
Emotionele labiliteit	2,14	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Ongerustheid	2,22	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Separatieangst	1,43	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Submissiviteit	0,75	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Vijandigheid	0,80	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Perseveratie	2,44	Zeer hoog	Hoog	Ernstig
Ingeperkte affectiviteit	1,29	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Afstandelijkheid	1,70	Hoog		
Depressiviteit	2,36	Zeer hoog	Hoog	Ernstig
Achterdocht	1,71	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Sociale teruggetrokkenheid	1,40	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Vermijding van intimiteit	0,83	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Anhedonie	2,63	Zeer hoog	Hoog	Ernstig
Antagonisme	0,39	Gemiddeld		
Manipulatief gedrag	0,00	Laag	Gemiddeld	Geen afwijking
Onbetrouwbaarheid	0,80	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Grandiositeit	0,00	Laag	Laag	Geen afwijking
Aandacht zoeken	0,38	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Ongevoeligheid	0,36	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Ongeremdheid	1,12	Gemiddeld		
Onverantwoordelijk gedrag	0,71	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Impulsiviteit	1,67	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Afleidbaarheid	1,89	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Risicant gedrag	0,43	Laag	Laag	Geen afwijking
Rigide perfectionisme	0,90	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Psychoticisme	0,13	Gemiddeld		
Ongewone overtuigingen en ervaringen	0,00	Laag	Laag	Geen afwijking
Excentriciteit	0,23	Gemiddeld	Laag	Geen afwijking
Cognitieve en perceptuele disregulatie	0,17	Gemiddeld	Laag	Geen afwijking

Op de vragenlijst naar pathologische persoonlijkheidstrekken volgens DSM-5, deel III (*PID-5*) zijn de facetten Emotionele labiliteit, Ongerustheid, Depressie en Anhedonie verhoogd. Wat duidt op (kwetsbaarheid voor) stemming- en angstklachten, intense en snel wisselende emoties en een basale angst en gespannenheid. Ook geeft ze aan iemand te zijn die impulsief en heel afleidbaar is. Ze kent een achterdochtige/wantrouwende stijl en is in zeer sterke mate geneigd vasthoudend te zijn in een bepaalde wijze van probleemoplossing, ook wanneer de wijze van werken al niet meer effectief is gebleken. De combinatie van deze trekken is passend bij het profiel van de borderline-persoonlijkheidsstoornistype volgens DSM-5, deel III.

Voorbeeld 2 tekst PID-5 in verslag.

Domein		Categorie		
Facet	Ruwe score	Gezonde mensen1	Psychiatrisch patiënten2	Ernstmaat
Negatieve Affectiviteit	1,27	Gemiddeld	<i>Niet beschikbaar</i>	<i>Niet beschikbaar</i>
Emotionele labiliteit	1,86	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Ongerustheid	2,22	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Separatieangst	0,71	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Submissiviteit	1,00	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Vijandigheid	0,80	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Perseveratie	2,00	Hoog	Hoog	Ernstig
Ingeperkte affectiviteit	0,57	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Afstandelijkheid	1,35	Hoog	<i>Niet beschikbaar</i>	<i>Niet beschikbaar</i>
Depressiviteit	1,71	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Achterdocht	0,57	Gemiddeld	Laag	Geen afwijking
Sociale teruggetrokkenheid	1,20	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Vermijding van intimiteit	2,17	Zeer hoog	Hoog	Ernstig
Anhedonie	1,88	Hoog	Gemiddeld	Matig ernstig
Antagonisme	0,31	Gemiddeld	<i>Niet beschikbaar</i>	<i>Niet beschikbaar</i>
Manipulatief gedrag	0,00	Laag	Gemiddeld	Geen afwijking
Onbetrouwbaarheid	0,00	Gemiddeld	Laag	Geen afwijking
Grandiositeit	0,17	Laag	Gemiddeld	Geen afwijking
Aandacht zoeken	0,75	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Ongevoeligheid	0,14	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Ongeremdheid	0,67	Laag	<i>Niet beschikbaar</i>	<i>Niet beschikbaar</i>
Onverantwoordelijk gedrag	0,00	Gemiddeld	Laag	Geen afwijking
Impulsiviteit	0,00	Laag	Laag	Geen afwijking
Afleidbaarheid	1,00	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Risicant gedrag	1,07	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Rigide perfectionisme	1,30	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Psychoticisme	0,48	Gemiddeld	<i>Niet beschikbaar</i>	<i>Niet beschikbaar</i>
Ongewone overtuigingen en ervaringen	0,00	Laag	Laag	Geen afwijking
Excentriciteit	0,77	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking
Cognitieve en perceptuele disregulatie	0,67	Gemiddeld	Gemiddeld	Geen afwijking

Op de *PID-5* vragenlijst waarmee pathologische persoonlijkheidstrekken conform het Alternatief DSM-5 model voor persoonlijkheidsstoornissen worden gemeten, scoort hij *niet* verhoogd op de domeinen Ongeremdheid, Antagonisme en Psychoticisme. Binnen de domeinen Negatieve affectiviteit en Afstandelijkheid zijn enkele schalen verhoogd. Hij geeft daarop aan in zeer sterke mate hechte banden of nabije, intieme, seksuele relaties te vermijden. Hij is in sterke mate geneigd om vast te houden aan ineffectieve manieren van probleemoplossingen (schaal Perseveratie), terwijl hij zich in mindere herkent in de schaal betreffende rigide en perfectionistische persoonlijkheidstrekken. Hij is in de basis erg gespannen, nerveus, angstig, ziet tegen dingen op, bang voor herhalingen van negatieve gebeurtenissen uit het verleden in heden of de toekomst. Hij ervaart zijn emotionele binnenwereld als instabiel, er zijn intense emoties die snel kunnen worden opgewekt; ook is hij gevoelig voor het ontwikkelen van stemmingsproblemen/somberheid, gevoelens van minderwaardigheid. Hij ervaart een gebrek aan energie, kan moeilijk onbekommerd genieten.

De combinatie van persoonlijkheidstrekken is passend bij het profiel van de vermijdende-persoonlijkheidsstoornistype volgens DSM-5, deel III.